

HELÂL LOKMANIN ÖNEMİ*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n- nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

كُلُّ حَرْفٍ فِي الْقُرْآنِ يُذَكِّرُ فِيهِ الْقُنُوتُ فَهُوَ
الطَّاعَةُ

(حم.ع. حب. عن أبي سعيد)

RE. 341/11 (Küllü harfin fi'l-kur'âni yüzkeru fîhi'l kunûtü fehüve't-tâatü.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok azîz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi lutfu, keremi üzerine olsun!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Efendimiz Hazretleri'nin mübarek hadis-i şeriflerinden bir miktarını size anlatmaya, izah etmeye çalışacağım...

Bu hadis-i şeriflerin okunmasına, izâhına geçmeden önce, evvelen ve hâssaten Efendimiz, başımızın tâcı, numûne-i imtimsâlimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'nin ruh-u pâki için; ve sâir enbiyâ ve evliyâullahın ruhları için ve Peygamber Efendimiz'in ashabının, etbâının, âlini, sülâlesinin, ahlâbının ruhları için;

Cümlemizin ana, baba ve yakınlarımızın, kardeşlerimizin, sevdiklerimizin ruhları için, hayatta olan bizlerin de Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasına uygun yaşayıp, huzuruna sevdiği, razı olduğu bir kul olarak çıkmamıza vesile olması için bir Fatiha üç İhlâs-ı Şerif okuyup, dersimize öyle başlayalım:

.....

a. Kur'an'ın Mânasını Düşünmek

Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet olunduğuna göre Peygamber Efendimiz SAS buyurmuşlar ki:¹

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.75, no:11729; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.7, no:309; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.522, no:1379; Deylemî, *Müsnedü'l- Firdevs*, c.III, s.261, no:4776; Taberî, *Tefsir*, c.V I, s.403, no:7050; İbn-i Ebî Hâtim, *Tefsir*, c.I, s.213, no:1128; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.16, no:2959; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V II, s.38, no:10868; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.327, no:15618.

كُلُّ حَرْفٍ فِي الْقُرْآنِ يُذَكِّرُ فِيهِ الْقُنُوتُ فَهُوَ الطَّاعَةُ

(حم.ع.حب.عن أبي سعيد)

RE. 341/11 (*Küllü harfin fi'l-kur'ân*) “Kur'an-ı Kerîm'deki he rharf, (*yüzkeru fîhi'l-kunûtü*) içinde kunut hatırlanılan her harf; (*fehüve't-tàat*) bu taattir.”

Tabii bu tercüme, Arapça bilmeyen bir kimse tarafından anlaşılmaz. Bir kere buradaki *harf* kelimesi ne demek? Bir bölüm, bir hudut, bir tarafı, bir yönü demek... (*Küllü harfin fi'l-kur'an*) demek, “Kur'an-ı Kerîm'den her bir kısım, bölüm; (*yüzkeru fîhi'l-kunûtu*) içinde *kunut* hatırlanır.” *Kunut* ne demek? *Kunut* da bir şeyin karşısında sessiz, sakın *munkât* olması demek. Yâni bir insan Kur'an-ı Kerîm'in bir bölümünü okur, o bölümün hükmü, mânâsı karşısında kendisi teslim olur da onu kabul ederse, içindeki mânâyâ gönlü hiç itiraz etmez, bilakis gönlü hoşlanır da,

“—Tamam, ben böyle yapayım, bunun ahkâmını kabul ediyorum, uyayım!” gibi bir yakınlık duygusu içinde olursa, (*fehüve't-tàat*) “İşte bu düşünce tâat ve ibadettir.”

Şimdi buradan ne çıkıyor? Şu çıkıyor ki, bir kere hepimiz Kur'an-ı Kerîm'in okunuşundan, mânâsını takip edeceğiz. Kur'an-ı Kerîm'i okurken, mânâsını takip ederek okuyacağız, o çıkıyor.

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولَى الْأَلْبَابِ

(آل عمران: ١٩٠)

(*İnne fî halkı's-semâvâti ve'l-ardu va'htilâfi'l-leyli ve'n-nehâri leayâtin li-üli'l-elbâb.*)

“Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde, akl-ı selim sahipleri için gerçekten açık ibretler vardır. Gönül sahibi, akıl sahibi insanlar için nice deliller, alâmetler vardır, ibret alınacak hususlar vardır.” (Âl-i İmrân, 3/190) diye böyle bir ayet okuduk.

“—Tamam, o zaman yere, göğe ibretle bakalım!” diye bir duygu gelecek.

Cehennem zikredildiği zaman:

“—Aman yâ Rabbi, sen beni cehennem ehlinde etme!” diyeceğiz. “Cehennem ehlinin amelleri üzerimizde var mı?” diye düşüneceğiz. “Acaba bizi cehenneme götürecek bir şeyler var mı? Onları inşâallah bırakayım...” diyeceğiz.

Cennet zikredildiği zaman:

“—Yâ Rabbi, bana da cenneti nasib et, ben de cennete gireyim! Şu köşlerde safa süreyim, divanlarda oturayım, şu lezzetlerden istifade edeyim!” diye onu temenni edeceğiz. “Acaba buraya tam hazırlanabiliyor muyum? Bununla ilgili amellerimi yapabiliyor muyum?” diye içimizden geçecek.

Böylece her ayet-i kerimeyi okurken gönlümüz içindeki mânâyı takip edecek, ona inkıyâd edecek, ona bağlanacak, ona uymaduygusunu taşıyacağız içimizde. İşte böyle oldu mu, bunların hepsi tâattir, bunların hepsi sevaptır. Bunların hepsi namaz kılmak gibi, oruç tutmak gibi hepsi ibadet olarak, tâat olarak insanın defterine sevap yazdırır.

Kur'an-ı Kerîm'i bu tarzda, gönül ile takip ederek okumayı Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize nasib etsin...

Tabii, buna âmin diyoruz ama, bunun için de çalışmamız lâzım! Bir Avrupalı, bir Amerikalı müslüman oldu mu ne yapıyor? Ne yapıyor tahmin edersiniz? Düşünün, ilk iş Arapça öğreniyor. Çünkü tercüme ile bu iş olmaz diye akli kesiyor, derhal anlıyor. Tercümelerde eksiklikler var, yanlışlıklar var, kasıtlar var, anlayış eksiklikleri, kusurları var; mütercimnin kendi zihniyeti nin süzgeci var. O nasıl anlıyorsa hadis-i şerifi öyle te'vil ederek naklediyor, tam nakletmiyor ki... İçinde Rasûlüllah'ın muradı neyse onu aynen bu tarafa nakledeyim diye gayret etmiyor, başka şeyler karışıyor işin içine... Onun için, ben aslından öğreneyim diye ilk yaptığı iş, Arapça öğrenmek.

Konuşacak kadar, yazacak kadar, kitaplar okuyacak kadar, okuduğunu anlayacak kadar derhal bir Arapça sahibi oluyorlar. Böyle olması lâzım!

Fâtiha’nın mânâsını bilmezsek, *Besmele*’nin mânâsını bilmezsek, *Sübhâne rabbiye’l-azîm*’in mânâsını bilmezsek, *Semia’llâhu li-men hamideh*’in mânâsını bilmezsek, *Tahiyyat*’ın mânâsını bilmezsek... Ne olur? İşte bizim kıldığımız bu namazlar gibi olur. Bilirsek ne olur? Dünya değişir.

Şebekede cereyan kesildiği zaman, her taraf nasıl karanlık oluyor. Cereyan geldiği zaman ne oluyor? Her taraf pırıl pırıl aydınlanıyor,

“—Oh, çok şükür yâ Rabbi, cereyan geldi de rahat ettik!” diyorsunuz, evde karanlıktan kurtuluyorsunuz.

Mânâsını bildi mi, namaz bir başka namaz olur. “*Allâhu ekber*” dediği zaman, “*Et-tahiyyâtü li’llâhi ve’s-salevâtü ve’t-tayyibâtü*” dediği zaman, “*Es-selâmü aleyke eyyühe’n-nebiyyü ve rahmetu’llâhi ve berekâtühû*” dediği zaman... Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin Rasûlüllah Efendimiz’e hitabı bu... Ondan sonra, “*Es-selâmü aleynâ ve alâ ibâdi’llâhi’s-sâlihîn*” dediği zaman, ne mânâlar geçer insanın gönlünden de, o namaz ne namaz olur, ne güzel olur!

Onun için yaptığımız ibadetlerin şuuruna ere-
rek, söylediğimiz sözlerin mânâsını bilerek,
okuduğumuz Kur’an-ı Kerîm’in mânâsını gön-
lümüzle de takip ederek öyle okumamız lâzım!

Bizim kusurlu müslüman oluşumuzun temellerinde işte bu eksiklikler var. Anadan-
atadan görmüşüz müslümanlığı, namaz
kılıyoruz; iş bitti sanıyoruz. Namaz kılıyor,

iş bitti! Oruç tutuyoruz, iş bitti sanıyoruz... İslâmiyet'in özünü öğrenemeden ömrü gelip geçmiş insanlar var aramızda. Allah uyanıklık ve rsin, gafletten uyandırısın.

İlkokul öğretmeni kitap yazmış.

“—Kaç yaşında?” dedim, bana kitabını getiren şahsa,

“—Altmış beş, yetmiş yaşında var.” dedi.

Böbürleniyormuş,

“—Benim kitabım bir tane!” falan diye, “Kaynak olacak kitap başka eserlere... Müftüye sordum cevap veremedi, falancaya sordum, vaize sordum cevap veremedi, imama sordum cevap veremedi; kimse karşıma çıkmıyor, ben büyük alimim!” filan diye de düşünüyormuş kendisi.

“—E, getir bakalım, şu kitabı okuyalım!” dedim.

Başından on sayfa okudum. Gördüğüm hataları da kenarlarınaçizgi çizip işaret ettim, “Şurası hata...” kitabın sayfalarına baktım, kapkara oldu. Baştan aşağı hata dolu...

Başına yazmış ki:

(*Sebakat rahmetî alâ gadabî*) “Benim rahmetim, gazabımı geçti.” (Nisâ Sûresi, 4/24)

Yâni ayet demek istiyor. Ayet değil ki, cahil! Bu ayet değil ki, bu hadis-i şerif... O açtığın yerde öyle bir şey yok...

Daha başında, ilk sayfada öyle başlamış. Ondan sonra da başkasını tenkit etmeğe kalkıyor.

“—Arapça bilir mi bu?” dedim,

“—Bilmez!” dediler.

Arapça bilmiyor. Kitabı bir çevirdim, son sayfalarını; bakalım hangi kaynaklardan faydalanarak eseri yazmış? Çok kitap okumuşsa, çok ciddi kaynaklarda faydalanmışsa;

“—Eh tamam, bayağı bir âlim insan, bak ne kitaplar karıştırmış... Ne şeyler okumuş!” der insan.

Üç tane, beş tane kitap karıştırmış, onların hiç birinin de tutulacak tarafı yok. Kaynak eser değil, temel eser değil, güvenilir eser değil. Hâlbuki, ilimde dayandıracaksın sağlam bir temele... Söylediğin sözü, yazdığın yazıyı, kitabı sağlam bir temele dayandıracaksın. Sağlam temel olmazsa, bina durmaz ki... Orad a aldığın o kadar olur işte... Bir şeye benzemiyor, hepsi yalan yanlış, imanını da zedeleyecek şeyler var içinde. Yazık oldu şimdi, altmış beş, yetmiş yıllık ömür gidiyor; hem de sanıyor ki kendisini en iyi, en doğru yolda... En doğru yoldayım sanıyor.

Hatırıma Kehf Suresi’nin sonundaki bir ayet-i kerime geldi. İnsanın tüylerini diken diken eder, mecal bırakmaz insanda... Buyuruyor ki Kur’an-ı Kerîm, *Bi’smi’llâhi’r-rahmânî’r-rahîm*:

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا

(الكف: ١٠٣)

(*Kul hel nünebbiüküm bi’l-ahserine a’mâlâ*) “De ki ey Rasûlüm: Yaptıkları ameller bakımından en büyük ziyanda olanları size bildireyim mi?” (Kehf, 18/103) Yâni, “İşledikleri işler bakımınd an en

büyük zarara uğrayanlar kimlerdir, onları size haber vereyim mi?” diye mü’minlere haber ver!

Arkasından ayet-i kerime devam ediyor, cevabı veriyor:

الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يُحْسِبُونَ
أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا

(الكف: ١٠٤)

(*Ellezîne dalle sa’yühüm fi’l-hayâti’d-dünyâ*)
“Dünya hayatında yaptıkları çalışmalar, sa’y u gayretler sapıktır, ters istikamettedir, yanlış istikamettedir; (*ve hüm yahsebûne ennehüm yuhsinûne sun’â*) onlar hâlâ iyi bir iş yapıyoruz, yaptığımız işi güzel yapıyoruz sanırlar. Bunlar dünya hayatında çabaları boşa giden kimselerdir.” (Kehf, 18/104)

İnsan içki içer;

“—Allah kahretsin şu mereti, şundan bir kurtulsam; ocağım söndü, işim kötü gitti, sıhhatim bozuldu, kurtulsam!” diye diye içer.

Kötülüğünü biliyor, belki kurtulur. Ama gittiği yolu doğru sanıp da o yol yanlış olursa, o adam nasıl düzelecek? En büyük ziyanda o, hiç düzelme ihtimali yok.

Onun için, içimizde böyle kendini alemin merkezi sananlar var:

“—Benden daha yüksek insan yok! Türkiye’de bir ben varım!” Şöyle bakıyor etrafına, kendisi kadar faziletli insan görmüyor.

Bundan büyük sapıklık olmaz. Haddini bil bakalım! Senin şu görüp de değer vermediğin insanların içinde nice kıymetli kimseler var! Bilgi bakımında da, sana o bilgiyi öğretecek kimseler var! Sen sessiz sedasız durduğuna bakma onun...

*Ârifim ben diye hiçbir kimseye ta'n etme sen,
Defter ü divâna sığmaz söz gelir dîvâneden!*

Yâni, şu halkın içinde ne Allah'ın saklı kulları vardır. Tevâzuan sana bir şey söylemiyorlardır ama, senin konuştuğun mevzuyu sana öğretecek kadar iyi bilirler. Söylemez, sen de sanırsın ki: "Dünyada bir taneyim!" En büyük sapıklık, şaşkınlık insanın kendini bir şey sanmasıdır.

İşte böyle ömrü boşa geçirmiş olanlar var. Allah korusun, Allah bizi onlardan etmesin... Haddimizi bilip de eksikimizi görüp, o nu telafi etmeye çalışan kimselerden eylesin...

"—Kusurum çok, yüzüm kara, elim iyi amellerden yana boş, yapamadım Allah'a layık kulluğu, benim hangi şeyim o yüksek dergâha arz edebilirim? Neyime güvenebilirim? Ne yaptım ki Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna layık? Hiçbir şey yapmadım!" diye haddini bilmesi daha iyidir. Kendisini böyle yükseklerde uçurmasından, haddini bilmesi daha iyidir.

İşte bizim de böyle kusurumuzu, haddimizi bilip, eksiklerimizi tamamlamaya çalışmamız lâzım!

"—Yeter bana bu kadar Müslümanlık!" mı diyorsun? "Tamam, canım, nesi var yâni? Namazı da kılıyoruz, Ramazan'da da orucu tuttuk, evvelki sene de bir hacca gitmiştim; daha ne istiyorsun?"

Öyle şey var mı? Müslümanlık devamlı... Müslümanlık bitmez ki... Hacca gittin geldin, bitti müslümanlık; haydi bakalım, gir günahlara, devam... Öyle şey olur mu? Ramazan bitti, hadi günahlara devam! Öyle şey olur mu? Namaz kıldım, dışarıya çıktım, şimdi televizyon seyredebilirim, şarkı dinleyebilirim, içki içebilirim, harama bakabilirim; öyle şey olur mu?

Müslümanlık her an devam ediyor, kesintisiz; her an imtihanı devam ediyor insanın. Her an ya gûnahta ya sevapta; ya gaflette, ya uyanıklıkta... Ya gûnahtasın ya sevabtasın. Ya ziyândasın ya kârdasın. Ya gaflettesin ya gözün açıkta, vaktini iyi değerlendirmesini biliyorsun.

Hiçbir anı mes'uliyetten dışarı bırakılmış değildir. Her anımızdan mes'ulüz, onun için büyüklerimiz demişler ki: Akıllı müslüman *hûş der dem* prensibine riayet etmelidir. Her nefeste şuurlu olacak, akli başında olacak;

“—Beni gören var, Allah-u Teâlâ Hazretleri her yerde hazır ve nâzır. Ben ne yapıyorum? Bu vakti nasıl geçiriyorum? İyi bir hal üzere miyim, yoksa boş mu gidiyor vaktimiz? Dur bir bakayım. Aa, boş geçiyor...” hemen hayırlı bir işe dönmek, hayırlı bir iş yapmak suretiyle devamlı kendi kendisini kontrol, kendisinin kontrol projektörlerini kendi içine çevirmiş durumda olacak insan.

“—Şu anda ne yapıyorum?”

“—Şu anda hadis dinliyorum. Hoca hadis okuyor, ben hadis dinliyorum. Güzel mi?”

“—Güzel!”

İlim meclisidir bu, zikir meclisidir. Şu meclis hem ilim meclisidir, hem zikir meclisidir. Peygamber Efendimiz bild iriyor ki, gökteki melekler böyle meclisleri ararlar, bu meclislerin üstüne, üst üste yığılırlar semâya kadar.

“—Hocam ben zikir meclisini, sadece Allah Allah denilen meclis sanıyordum.”

“—Hayır, o da zikir meclisidir, bu da zikir meclisidir... Bak burada da Allah’ı anıyoruz, Allah’ın yolunu anıyoruz, Kur’an-ı Kerîm’i anıyoruz, Rasûlüllah’a çağırıyoruz, Rasûlüllah’ın buyruğunu söylüyoruz; burası da zikir meclisidir.”

Otursak halka çevirsek de *Lâ ilâhe illa’llah* desek; yine melekler gelir, Allah Allah desek yine melekler gelir; şimdi de, hiç istisnâsı yok. Benim ağzım ne kadar aciz olsa, şahsım ne kadar hor-hakîr olsa değil mi ki hadisi söylüyorum, bu iş böyledir; güzel...

Ama kahvede oturduğun zaman, deniz kenarında oturduğun zaman, televizyonun karşısında yirmi dört saat esir olduğun zaman; o zaman işte bak boşa gidiyor. Şerit dönüyor, mes’uliyet yazılıyor, ziyandasın. İnsan her anına dikkat etmeli, kusurunu telafi etmeye çalışmalı!

Ölümün ne zaman geleceğini bilmiyoruz, bize bir özel muamele yapılacağını mı umuyoruz?

“—Benim çok günahım var ama Allah beni affedecek...” diye mi düşünüyoruz?

Öyle şey yok! Hepimiz devamlı bir şuur ve korku içinde olmalıyız. Ya cehennemine atarsa;

Ben buyurdum, buyruğumu tutmadın;

Derse Mevlâm, ben ne cevap vereyim?

“Ne yaptın sen? Allah yolunda, benim yolumda nasıl vakit geçirdin?” derse, bir azarlarsa ne olur hali insanın!

Bir patronun azarladığını düşün, askerlik yaptıysan bir komutanın azarladığını düşün, bir böyle o azarlamaları düşün; bir de kâinatın sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin kızgınlığını, gazabını, azarlamasını düşün. Cehennemi düşün, cezanın büyüklüğünü düşün, aklını başına topla!

Onun için Kur’an-ı Kerîm’i de okuduğumuz zaman her ayetine nüfuz ede ede okumalıyız. Kur’an böyle okunur. İkbâl’in babası, Kur’an okurken yanından geçermiş, sorarmış İkbâl’e; Lahorlu, Pakistanlı meşhur; bizim Mehmed Âkif gibi Pakistan’ın meşhur şairi,

“—Evladım, ne yapıyorsun?”

“—Ne yapacağım baba, Kur’an-ı Kerîm elimde...”

“—Kur’an mı okuyorsun evladım?” dermiş, geçer gidermiş.

Yine gelir, yine sorarmış; yine gelir yine sorarmış. Sonradan aklı başına gelmiş, babası demek istiyor ki:

“—Oğlum, Kur’an okuyup da aklın başka yerde olmasın. Mânâsını takip ederek mi okuyorsun? Kur’an mı okuyorsun, yoksa Kur’an okur görünüp de aslında boş mu vakit geçiriyorsun?”

Tabii bu hale gelmek için çok şey lâzım: Arapçayı öğrenmeklâzım, Kur'an-ı Kerîm'i böyle okuduğu zaman, Kur'an-ı Kerîm'in kendisine mânâ vermesi lâzım.

Çok geçirdik boş vaktimizi, o hale nasıl geleceğiz bilmem. O çok zor bir şey; ama bir Kur'an-ı Kerîm'i okursun, bir de mealinden okursun, bir sayfa okursun veya bir sure okursun veya bir cüz okursun; ne kadar gücün varsa; o kısmı gidersin tefsirden okursun.

“—Bakalım Mevlâm, benim okuduğum kısımda ne buyurmuş?” diye.

Kelimelerin üstüne basa basa, mânâsını düşününe düşününe, emrettiği şeyleri yapmak azmiyle, yasakladığı şeylerden kaçayım diye düşünerek okursun. Bildikleriyle amel edenlere Allah bilmediği ilimlerin kapısını açar. O zaman seni çok şeylere muttalî kılar. Senin ilerlememen, olduğun yerde sayman; bildiklerini tatbik etmemenden doğuyor. Biliyorsun, yapmıyorsun; ne diye versin Allah daha başka şeyleri? Bildiğini yapmıyorsun ki... Bildiğini tutan insana, bilmediği şeylerin ilimlerinin kapısı açılır. Allah-u Teâlâ Hazretleri bize gayret, kuvvet versin; çok çalışmamız lâzım.

Müslümanlık yolların en kolayıdır. *Lâ ilâhe illa'llah* dersin, müslüman olursun. Yolların en zorudur, her an imtihanıdasın. İnsanın kemikleri çatırdar yükün altında, omuzları kırılacak gibi olur. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:²

شَيْبَتْنِي سُورَةُ هُودٍ

(ابن مردويه عن أنس)

(Şeyyebetnî sûretü hûd) “Beni Hûd Suresi ihtiyarlattı, saçımı sakalımı ağarttı.” diyor.

Allah’ın sevgili kulu, *seyyidü’l-evvelîne ve’l-âhirîn, rahmeten li’l-âlemin* olarak gönderilmiş olan, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin en yüksek insan olarak bize bildirdiği Rasûl-i Ekrem Efendimiz Hazretleri, “Beni Hûd Suresi ihtiyarlattı.” diyor,

Neden ihtiyarlatmış? İçinde bir ayet-i kerime var:

² Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.106, no:3219; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.374, no:3314; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.I, s.102, no:107; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.19, no:92; Hz. Ebû Bekir RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.V I, s.148, no:5804; Sehl ibn-i Saad RA’dan. Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XV II, s.286, no:790; Ukbe ibn-i Âmir RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XXII, s.123, no:318; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.II, s.184, no:880; Ebû Cuhayfe RA’dan.

Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.I, s.481, no:774; Huzeyfetü’bnü’l-Yemân RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.573, no:2586-2592; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXV, s.140, no:27760; c.XIII, s.423, no:13448, 13449.

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ

(هود: ١١٢)

(*Festakim kemâ ümirte*) “Nasıl emrolunduysan öylece dosdoğru ol, müstakîm ol!” (Hûd, 11/112) diye emir var.

Haşdi bakalım, tam Allah’ın istediği gibi dosdoğru olmak iste... Burnundan ter damlar, alnından, şakaklarından terler dökülür aşağıya... Allah’ın istediği gibi kul olmak istediğin zaman, işlerin ne kadar ağır olduğunu görürsün.

Dinlerin en kolayı, dinlerin en zoru; öyle cennet kolay kazanılmaz, cehennemden kolay kurtulunmaz. Çok gayret sarfetmemiz lâzım! Yâni çok gafillik yapıyoruz, çok fazla güveniyoruz Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rahmetine de, günahlardan hiç elimizi çekmeye niyetimiz yok. Yan gelip yatmışız... Öyle olmaz!

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى وَأَنْ سَعْيُهُ سَوْفَ يُرَى

(النجم: ٣٩ - ٤٠)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ saâ. Ve enne sa'yehû s e vfe y urâ*) “İnsanoğlu neye gayret ederse, o eline geçer. Neye çalışmışsa, neye gayret etmişse ileride ona gösterilecektir.” (Necm, 53/39-40)

Yapılacak iş çok... Çok vakit geçirmişiz. Bundan sonra Allah-u Teâlâ Hazretleri bize uyanıklık nasib etsin... Dinin lezzetini, tadını; imanın hoşluğunu içimize yerleştirsin de biraz uykuları terk edebilelim, biraz gafletleri terk edebilelim!

Boş meşguliyetleri terk edebilelim! Bir eleme yapalım! Sabahtan akşama kadar nele r yaptık? Hangileri lüzumlu, hangileri lüzumsuz... Biraz ahiretimiz için, imanımız için, ma'rifetullah için, muhabbetullah için zaman ve yer ayıralım!

Allah-u Teâlâ Hazretleri gayret versin... Tevfîkini refîk etsin... *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llahi'l-aliyyi'l-azîm. Lâ havle an ma'siyeti'llâh, illâ bi-tevfîkı'llâh, bi-hizmeti'llâh.* Allah korumadan insanın hali haraptır. *Ve lâ kuvvete alâ tâati'llâh, illâ bi-tevfîkı'llâh.* İbadet yapmak da yine onun lutfuyla, keremiyle oluyor, hepsi ondan... Allah'a çokça ilticâ edelim!

b. Babanın Duası

Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet olunduğuna göre Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:³

كُلُّ شَيْءٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ إِلَّا شَهَادَةَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَدُعَاءُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ

(الدیلمی، وابن النجار عن أنس)

RE. 341/12 (*Küllü şey'in beynehû ve beyna'llâhi hicâbün, illâ şehâdete en lâ ilâhe illa'llâh, ve duâü'l-vâlidî alâ veledihî.*)

³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.252, no:4746; Ebû Ya'lâ, *Mu'cem*, c.I, s.269, no:252; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Mervezî, *el-Birru ve's-Sıla*, c.I, s.24, no:49; Mücâhid Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.99, no:3318; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.336, no:15641.

(Küllü şey'in beynehû ve beyna'llâhi hicâbün)
“Her şey ile Allah-u Teâlâ arasında bir perde vardır, bir mânî vardır; (illâ şehâdete en lâ ilâhe illa'llâh) ancak Lâ ilâhe illa'llah kelime-i şehâdetiyle Allah arasında perde yoktur.” Yâni, insan Lâ ilâhe illa'llâh dedi mi, hiç perde, mânî yok; hemen kabul olur, dergâh-ı izzete ulaşır. Allah-u Teâlâ Hazretleri indinde makbul olur. Kelime-i şehâdet getirdi mi... O kadar kıymetli bir söz.

Bir tane daha var: (Ve duâu'l-vâlidî alâ veledihî)
“Babanın, evladı için yaptığı duaya da hiçbir mânî yok, derhal ulaşır ve kabul görür.”

Onun için Peygamber AS bir hadis-i şeriflerinde buyurmuş ki:⁴

إِذَا نَظَرَ الْوَالِدُ إِلَى وَلَدِهِ فَسَرَّهُ كَانَ لِلْوَلَدِ عَدْلٌ
عَتِقَ نَسَمَةٍ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنْ نَظَرَ ثَلَاثِمِائَةَ
وَسِتِّينَ نَظْرَةً قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ

(طب. عن ابن عباس)

(İzâ nazara'l-vâlidü ilâ veledihî fesserrehû) “Bir evlat, babasını hoşnut, razı edecek iş yapar da, babası ona şöyle bir hoş şekilde bakarsa...”
Evlâdına hani sevgiyle bakar ya...

⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.239, no:11608; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V III, s.283, no:8646; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.321, no:1272; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V I, s.186, no:7857; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV I, s.472, no:45507; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V III, s.286, no:13487; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.108, no:2882.

“—Aferin bizim oğlana da, maşâallah!” filan gibi böyle bir sevgiyle baktı.

(Kâne li'l-veledi adle ıtkı neşemetin) “Bir köle azad etmiş gibi evlâda sevap yazılır hemen.” Babasına hoş baktırttı ya kendisine, bir köle azad etmiş kadar sevap yazılır evlâda. Neden yazılır bu sevap? Babasının gönlünü etti de, babasının kendine şefkatle, sevgiyle bakmasına yol açacak bir tavırda bulundu diye... Baktı mı baba, ne mutlu... Ona öyle yazılır.

(Kîle) Demişler ki:

(Yâ rasûla'llâh, ve in nazara selâsemietin ve sittîne nazraten) “Ya Rasûlallah! Çok bakar, üç yüz atmış defa bakar günde... Yâni her seferinde olacak mı?”

(Kâle) Peygamber SAS Efendimiz cevabında buyurmuş ki: *(Allâhu ekber)* “Allah en büyüktür!”

Allah-u Teâlâ Hazretleri o ecri vermekten aciz mi? Üç yüz altmış defa değil, üç yüz altmış bin defa baksın... Oecri vermekten acze mi düşecek, hazinesi mi tükenecek Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin... Ne kadar baktırırsan o kadar sevap demek yâni.

Onun için babalara çok dikkat etmek lâzım, babaya hürmete çok hürmet etmek lâzım! Anne de öyledir, fakat bu hadis-i şerifte baba demiş. *Vâlid* baba demek, *vâlîde* olsaydı anne demek olacaktı. “Babanın evlâda duasının önünde hiç şey yoktur.”

Belki hikmetleri vardır. Anne tabii şefkatlidir, sever çocuğunu; günahına, kusuruna, hatasına rağmen yine sever. Baba daha çabuk kızar, şefkat bakımından biraz daha katıdır. Sevgi bakımından anne kuvvetlidir, baba biraz daha ciddîdir. Babayı kızdıracak bir şey yaptı mı, demek ki aleyhinde bedduası da çabuk tutar. Sevdirecek bir şey yaptın mı, annenin gönlünü çabuk razı edersin. Babayı razı etmek zordur.

Annene gidersin, elini öpersin, anacığım bilmem ne falan... Bakarsın, gönlü oluvermiş. Çabucak onu kandırırsın. Ama babayı kandırmak, ikna etmek zorca olduğundan herhalde, burada babanın evlada duasının önünde mânî yoktur buyurmuş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümle evlatlara, babalara güzel hizmet edip de onların hayır duasını almayı nasib etsin!

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edildiğine göre, bir keresinde Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:⁵

قَالَ لِي جِبْرِيلُ رَغِمَ أَنْفُ عَبْدٍ أَدْرَكَ أَبَوَيْهِ أَوْ
أَحَدَهُمَا لَمْ يَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ قُلْتُ أَمِينَ

(خ. فى الأدب المفرد عن أبى هريرة)

(*Kàle lî cibrîlü*) Cebrâil AS bana şöyle dedi: (*Rağime enfü abdin*) ‘Burnu yerde sürtsün o kulun ki, (*edreke ebeveyhi ev ehadehümâ*) annesine ve babasına veya sadece onlardan birine ulaşmış

da, (*lem yüdhillü'l-cenneh*) onlara güzel hizmet edip, onların hayır duasını alıp cenneti kazanamamış. Yazıklar olsun o evlâda!' dedi. (*Fekultü: Âmîn*) Ben de, 'Âmîn!' dedim."

Ne demek yâni? "Annesine babasına güzel hizmet etsin, duasını alsın, cennete gider." demek. Çok büyük bir nimettir.

Babalara gelince; bu hadis-i şeriften anlaşıldığına göre duaları makbul, dua etsinler evlatlarına... Perde yok arada, hiçbir mani yok, dua etsinler. Hak yola gelmesi için dua etsin, mertebesi yükselsin diye dua etsin, ne istiyorsa? Her hususta dua etsin!

Bak ben nice ana babaya âsî evlatlar bilirim; kumarhaneden çıkmaz, eve gelmezdi. Geceleri kumarhanede yatar, kalkardı. Babasının duası devam ede ede, şimdi düzeldi; sakallı, zikirli, tesbihli, hoş bir müslüman oldu. Babanın duası çok önemli!

⁵ Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.225, no:645; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.192, no:1888; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.304, no:8287; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.17, no:8994; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.411, no:8116; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.224, no:644; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.144, no:315; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.170, no:7256; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.215, no:1572; Kâ'b ibn-i Ucre RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.143, no:1362; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V III, s.967, no:24295 ve c.XV I, s.43, no:43854; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.96, no:15061 ve c.XXXIII, s.71, no:35811.

Hemen kızıvermesin babalar da evlatlara!
Dua etsin, beddua etmekten kendisini tutsun!
Oğluna hayır duayı devam ettirsin.

“—Ben bugün dua ettim, bugün meyhaneden
çıkmadı, gelmedi...”

Canım, devam ettir bakalım! Belki senin duanda
bir kusur vardır. Hemen şıp diye olmaz ki bu iş!
Çeşitli hikmetleri vardır, senin bilmediğin...

c. Kur'an'da Olmayan Şart

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

كُلُّ شَرْطٍ لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى فَهُوَ بَاطِلٌ

وَإِنْ كَانَ مِائَةَ شَرْطٍ

(البزار، طب. عن ابن عباس)

RE. 341/13 (*Küllü şartın leyse fî kitâbi'llâhi
teâlâ fehüve bâtılun, ve in kâne miete şart.*)

“Her bir şart ki Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin
kitabında mevcut değildir, (*fehüve bâtılun*)
bâtıldır; (*ve in kâne miete şart*) yüz tane şart
da olsa, kıymeti yoktur.”

⁶ Taberânî, *Câmiü's-Sağîr*, c.I, s.297, no:493; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.365, no:5644; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.183, no:924; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.154, no:6393; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.334, no:15637.

Nerede? Herhangi bir muamelede, bir işte iki taraf birbirine şart koşar. Bu şartlar Kur'an'a uygun olmalı. O Kur'an'a uygun olmadıktan sonra hiç kıymeti yoktur o şartların. O şartlara riayet etmediği zaman taraf mes'ul duruma düşmez.

Nikâh akdi olacak farz edelim; iki taraf karşılıklı nikâhlanacaklar birbirleriyle; kız-oğlan... Kız şart koşuyor, şu olacak, bu olacak, bilmem ne falan; bir sürü şart. Kur'an'da var mı? Böyle bir şey şer'i şerîfte, bizim dinimizin ahkâmında böyle bir şart mevcut mu? Değil... He he de veyahut ne dersen de sonunda yapmasan da bir şey olmaz...

İmâm-ı Azam Hazretleri'ne gelmiş birisi,

“—Efendim, bir kızla nikâhlanacağım; ama annesi babası bu şehirden dışarı çıkmayacaksın diye şart koşuyor.”

“—Sen evlen onunla, ondan sonra nereye istersen gidersin!”

Neden öyle dedi İmâm-ı Azam? Bak hadis-i şerif karşımıza geldi. Aslı olmayan bir şartın kıymeti yoktur, nikâhta öyle şey olmaz. İnsanın çeşitli şeyi var, yasak mı? Bir şehirden bir şehre gider evlenen iki kişi...

Musa AS nerede evlendi, ondan sonra aldı ehlini Tur Dağı'nın oradan geçip Mısır'a gitti, ne olur yâni? Gidebilir, hür; sen onun hürriyetini bir şartla bağlayamazsın ki... Yok Allah'ın kitabında öyle bir hüküm... Binâen aleyh öyle bir şey batıldır diye “Sen onu al, o şarta da riayet

etmezsin.” demiş. Öyle şey yok! Kur’an’da olmayan, hadis-i şerifte olmayan, dinimizin ahkâmında olmayan bir şey...

“—Bir meyhane yaptıracaksın! O şartla veriyorum...”

“—He he, tamam, ver...”

Öyle meyhane falan kurmak zorunda değilsin, yok öyle bir şart.

“—Ben sana bu mirası bağışlarım, yalnız şunu şunu şunu yapacaksın...”

Uygun değilse yok...

Edepsizin birisi,

“—Oğlum ben ölünce vasiyetim olsun, analık-babalık haklarımı sana helal etmek, mezarıma her gün geleceksin rakı dökeceksin.” demiş.

Bak terbiyesine, ne kadar küstahlar var. Şimdi Allah cehennemi boşuna mı yaratmış? Ne güzel, kahrı da güzel Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin, kahrı boşuna mı? Bak ne edepsizler var. Şimdi buna bir ceza gelmeseydi insanın içi rahat eder mi? Terbiyesize bak, nasıl küstah, nasıl terbiyesiz... Alay ediyor yâni; tabii şimdi dünyada da görmüyor.

Firavun ne yaptı? Musa AS’ın peşinden koşturdu koşturdu; daha önce çocukları öldürdü, rüya gördü diye, kendi mülkünü yıkacak birisi çıkacak diye çocukları kesti hep. O kadar cana sen nasıl kıydın, katil! Kıydı...

Ondan sonra Musa AS'ın delilleri, ayetleri, hüccetleri geldi; onları da dinlemedi, tavsiyeleri de dinlemedi; doğru söz söyleyen insanlar da çıktı etrafında... Sonra iş iddiaya bindi, bir meydanda toplandılar; sihirbazlar bir tarafa, Musa AS bir tarafta; Musa AS hepsinin sihirlerini iptal edecek mucizeler gösterdi. Sihirbazlar müslüman oldular, secde ettiler:

قَالُوا أَمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَى

(طه: ۷۰)

(*Kâlû âmennâ bi-rabbi hârûne ve mûsâ*)
“Mûsâ’nın ve Hârûn’un Rabbine inandık, bunlar haklı!” dediler. (Tâhâ, 20/70)

Firavun sinirlendi:

“—Öldürürüm sizi!” dedi,

“—Ne yaparsan yap, zararı yok. Biz Rabbimiz’e gidiyoruz.”

“—Ayaklarınızı, ellerinizi çapraz keserim; yâni sağ elinizi keserim, sol bacağınızı keserim...”

“—Kesersen kes... Ne yaparsan yap!” dediler,

Neticede Firavun kovaladı Mûsâ AS’ın ordusunu. Bak ibretlere... Öyle Firavunluk yaptı yaptı, kovaladı... Sonra ne oldu? Tam boğulacağı sırada, hani denizde boğuluyor ya, dedi ki:

لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ

الْمُسْلِمِينَ

(يونس: ۱۰)

(*Lâ ilâhe ille'llezî âmenet bihî benû isrâile ve ene mine'l- müslimîn*) “Benî İsrâil’in inandığı Allah’tan başka mâbud olmadığını kabul ediyorum, ben de müslümanlardayım.” (Yunus, 10/90) dedi.

Allah akıl fikir versin! Nice kâfir vardır, dolaşır dolaşır; dalaşır, köpek dalar gibi dalar; ondan sonra öleceği zaman akli başına gelir ama sonra gelir akli başına. Şimdi burada efe gibi dolaşır, ondan sonra acizlik, ölümün pençesi şöyle geçti mi yakasına, o zaman acizlenir ama, amel yeri hayattaydı. Perde kalktıktan sonra, ahiretin halleri göründükten sonra kıymeti kalmaz. Allah vaktinde iman edip, salih amel işleyip, gözyaşı döküp, Allah’ın sevdiği kul olmayı cümlemize nasib etsin!

Ahirette cehenneme atılacaklar çok ağlayacaklar, çok zârî edecekler, çok feryad u figân edecekler, çok pişmanlık duyacaklar. Zebânilere teslim edilince, zebâniler onların saçlarının perçemlerinden yakalayacak, ayaklarından yakalayacak; yüz üstü sürükleyecek. Horluk olsun diye, hor, değersiz mahlûklar; horluk olsun diye sürükleyecek, o zaman çok yalvarıp yakaracaklar.

Cehennem ehli çok yalvaracak

“—Ya Rabbi, bizi dünyaya gönder, yaşadığımızdan başka türlü yaşayacağız, yaptığımız işten daha başka türlü iş yapacağız, sana itaat edeceğiz!” diyecekler.

Yalvarma yeri burası, burada yalvar... Bak camiler bomboş... Ağlama yeri burası, ağlayabildiğin kadar ağla... Entarin ıslansın, gömleğin ıslansın,

dizin ıslansın, seccaden ıslansın; yalvar, yakar... Burada yap, ahirette iş bitiyor artık, orada yalvarmanın faydası yok. Herkes şey yapar gördükten sonra.

Gaybı bak peygamberler bildirmiş. Akıl var, mantık var; Avrupa'nın Amerika'nın yabancıları inceleyip müslüman oluyor. Akıl mantık var, gayba iman ediyoruz ama akılla, mantıkla iman ediyoruz. Dinimiz *el-hamdü lillâh* pırıl pırıl, sapasağlam, gayet aklî, gayet güzel! *El-hamdü lillâh*...

Geçen bir doçent arkadaş bir makale yazmış. Okudum hoşuma gitti... İnkârcılığı almış makalede mevzu olarak. Yâni

“—Ben hiçbir şeye inanmıyorum, şu yok, bu yok...” filan diyen insanı almış.

Onun hakkında on beş, yirmi sayfa bir makale yazmış, perişanlığını çıkartıyor. Yâni zavallıcıkların kâfirliklerinde kalmak için bir tutamakları yok ellerinde. Mümkün değil kalmaları felsefî bakımdan... Orasından almış, burasından almış; farz edelim ki şöyle, bilmem ne böyle... Mükemmel bir makale yazmış, o zavallı kâfircikler, tutunacak hiçbir dalları yok yâni... Hiçbir tutamakları yok inkâr için ellerinde, mecalleri yok. Çıkmaz sokak çünkü... *El-hamdü lillâh* bak, bizim yolumuz bin dört yüz senedir... İçimizden, dışımızdan nice kâfir, nice hasımlar, nasıl hücum ediyorlar. Bir asır önceki adamlara sorsaydın, artık din hükmünü bitirdi diyorlardı. Bak; sen bittin, sen toprağın içine girdin, toz oldun... Bak din nasıl dimdik ayakta, bak nasıl Amerikalı müslüman oluyor.

Bizim Nureddin Topçu Balıkesir’de gidiyormuş, Allah rahmet eylesin... Önünden bir köylü, yolun kenarına dikilmiş güzel bir fidanı çatırt kırmış, dallarını soymuş, eşeğine sopa yapıyor. Gitmiş,

“—Utanmıyor musun sen? Bu canlı, taze, güzel fidanı nasıl kırarsın? Bir kenarda bir başka kuru dal mı bulamadın? Allah’tan korkmaz mısın?” demiş,

“—Git beyim git, biz onların boşluğunu anladık!” demiş.

Senin boşluğun anlaşıldı, sen ne anladın? Hiç bir şey anlayamamışsın sen. Senin hiçbir şey anlayamadığın ortaya çıktı. Bak bugün Avrupa’da Amerika’da dünyanın her yerinde Japonya’da şurada burada akıllı çalışan insanlar müslüman oluyor. Sen daha uyu. Adam burada dinsizliği ispat için kitap yazıyor; bakıyorsun kitabına, daha kafası doğru düzgün çalışmıyor. Şeyi yapılmamış tekerlek gibi, düzgün değil, gidişi yalpa vura vura gidiyor... Sen kimsin ya?

Hani bir adam varmış Avrupalı (Donkişot), değirmenlere saldırmış, “Bunlar dev!” diye. Yel değirmenine bir vurmuş, almış öbür tarafa atmış; öyle işte...

d. Haramdan Oluşan Et

Ömer ibnü'l-Hattab RA'dan rivayet edilmiş ki, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:⁷

كُلُّ لَحْمٍ أَنْبَتَهُ السُّحْتُ فَالنَّارُ أُولَى بِهِ قِيلَ

وَمَا السُّحْتُ قَالَ الرُّشْوَةُ فِي الْحُكْمِ

(ابن جرير عن ابن عمر)

RE. 341/14 (*Küllü lahmin enbetehu's-suhtü, fe'n-nâru evlâ bihî. Kîle: Ve me's-suht? Kàle: Er-rüşvetü fi'l-hükmi*) *Sadaka rasûlü'llâh.*

(*Küllü lahmin*) “Her bir et ki...” *Lahm* et demek. Lahmacun diyoruz ya... *Lahm* et demek, *acun* da hamur demek. Yâni etli hamur demek oluyor, pide demek oluyor. *Lahm*, et demek. (*Küllü lahmin*) “Her bir et ki, (*enbetehü's-suhtu*) onu haram bitirmiştir, haram meydana getirmiştir; her bir et ki haramdan meydana gelmiştir, haramdan oluşmuştur, teşekkül etmiştir; (*fe'n-nâru evlâ bihî*) ona cehennem en lâyıktır, ona en lâyük olan şey cehennemdir.”

Neden? Haramdan meydana geldi. “Haramdan teşekkül etmiş bir ete ancak en evlâ olan, en uygun olan cehennem ateşidir.” demiş Peygamber Efendimiz.

⁷ İbn-i Cerîr (Taberî), *Tefsir*, c.X, s.323, no:11967; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V I, s.119, no:15106; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.354, no:15687.

(Kile) Demişler ki: (Ve me's-suhtü) "Yâ Rasûlallah, suht nedir? Suht'tan, haramdan kastın nedir?"

(Kâle) Buyurmuş ki: (Er-rüşvetü fi'l-hükmi) "Hüküm verirken rüşvet almak."

Bir memleket neden bozulur? Adalet gidince bozulur.

الْعَدْلُ أَسَاسُ الْمُلْكِ

(El-adlü esâsü'l-mülki) "Egemenliğin, hüküm sürmenin, hükümlanlığın temeli adalettir." Adalet edersen, devam eder. Ticaretin de devam eder, hükmün de devam eder, padişahlığın da devam eder, saltanatın da devam eder; işini yürütürsün. Haksızlık ettin mi, adaletten ayrıldın mı, biter iş... O, mahveder. Cemiyetleri adaletsizlik yıkar.

Adaleti ne yıkar? Adaleti de tarafların eline bakan hâkimler yıkar. Adaleti de, adalet duygusunu da tarafların elinden bir şey uman hâkimler yıkar. Bakar şöyle, hangisi daha çok verecek, ne va'd ediyor, nereden daha fazla şey kopartabilirim...

"—Sen haklısın!" der ona.

Allah için demiyor da, parasını, kârını düşünüyor. İşte adaleti bunlar mahveder. Rüşvet mahveder; onun için:⁸

⁸ Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.57, no:58; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.284, no:3314; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.187, no:1037; Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V I, s.113, no:15077; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.359, no:7026;

Câmiü'l-Ehâdis, c.XIII, s.160, no:12817.

الرَّاشِي وَالْمُرْتَشِي فِي النَّارِ

(البزار عن عبد الرحمن بن عوف؛ الطبرانی فی الصغير عن ابن عمرو)

(*Er-râşî ve'l-mürteşî fi'n-nâr*) “Rüşveti veren de, alan da cehennemdedir.” buyrulmuştur.

Müslüman rüşvet de veremez, rüşvet de alamaz. Alınması yasak olan bir şeyi vermek de doğru değildir.

“—Hocam ben içki içmiyorum; ama evime çok itibarlı misafir geldiği zaman dolaptan likörü çıkartıp, küçücük bir kadehcik likör veriyorum.”

“—Sen içmiyorsun; ama içiriyorsun ya o da aynı günah, hiç farkı yoktur.”

“—Ben rüşvet almıyorum hocam, rüşvet veriyorum.”

Almak da vermek de aynı şeydir, değişmez. Rüşvetten çok kaçınması lâzım insanların, rüşvetle mücadele etmemiz lâzım, ciddi bir mücadele etmemiz lâzım. Rüşvetçi bir herif, bir takım gördük mü peşine düşmek lâzım. İş işte, ne güzel cihat mevzu. Takılırsın peşine, uğraşırsın herifle, heriflerle. Çünkü me mle keti onlar batırıyor, onlar batırdı.

“Bir iş nâehle verildi mi, kıyameti bekleyin!” diyor Peygamber Efendimiz. Ehline vereceksin işi, dürüst insana vereceksin, onu destekleyeceksin sonuna kadar.

“—Bu memleket nasıl düzelir hocam, işte çok perişan; komünistler geçen senelerde şöyle yaptılar, böyle yaptılar; memleket şu

noktala geldi, bu noktaya geldi. Bunu nasıl düzeltebiliriz, rüşveti nasıl önleyebiliriz, insanları nasıl birbirini seven, birbirine saygı duyan insanlar haline getirebiliriz?” filan

Lafla olmaz, kat’iyyen olmaz; kimseyi inandıramazsın. Herkes cebine bakar, cebinin parayla dolmasına bakar, keyfine bakar, rahatına bakar. Ne zaman? Allah korkusu olmadığı zaman, ahiret düşüncesi olmadığı zaman herkes kendi parasına bakar, cebini doldurmaya bakar; düzeltemezsin işi. Asker kuvveti de yetmez, ordu kuvveti de yetmez, dövmek de yetmez, sövmek de yetmez. Dövene de rüşvet verirler.

“—Tamam, dövdüm!” der adam.

Hapse sokarsın adamı suç işledi diye, arka kapıdan çıkartır, başka bir masumu onun yerine şey yapar, o adam diye yatırır, ötekisi gezer.

Yâni bu rüşvet her şeyi alt-üst eder, onun için böyle rüşvet almak ve yemek, yedirmek; kendisi için, evlâdı için cehennemi garantilemek demektir. Garantili cehenneme girmek isteyen insan buyursun, rüşveti yesin çünkü o yediği rüşvetten et oluşunca, onu ancak cehennem paklar, cehennemde yanacak.

Misal... Peygamber SAS Efendimiz’in devrinden misal:⁹

⁹ Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.I, s.31; Zeyd ibn-i Erkam RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XII, s.526, no:35695; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.25, s.163, no:27807.

كَانَ لِأَبِي بَكْرٍ مَمْلُوكٌ يَغْلُ عَلَيْهِ فَأَتَاهُ لَيْلَةً بِطَعَامٍ
فَتَنَاوَلَ مِنْهُ لُقْمَةً فَقَالَ لَهُ الْمَمْلُوكُ مَا لَكَ كُنْتَ
تَسْأَلُنِي كُلَّ لَيْلَةٍ وَلَمْ تَسْأَلْنِي اللَّيْلَةَ قَالَ حَمَلَنِي
عَلَى ذَلِكَ الْجُوعُ مِنْ أَثْنِ جِئْتُ بِهَذَا قَالَ مَرَرْتُ
بِقَوْمٍ فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَرَقَيْتُ لَهُمْ فَوَعَدُونِي فَلَمَّا أَنْ
كَانَ الْيَوْمُ مَرَرْتُ بِهِمْ فَإِذَا عُرْسٌ لَهُمْ، فَأَعْطُونِي
قَالَ أَفِّ لَكَ كِدْتَ أَنْ تَهْلُكَنِي فَأَدْخَلَ يَدَهُ فِي حَلْقِهِ
فَجَعَلَ يَتَقَيَّأُ وَجَعَلَتْ لَا تَخْرُجُ فَقِيلَ لَهُ إِنَّ هَذِهِ لَا
تَخْرُجُ إِلَّا بِالْمَاءِ فَدَعَا بَعْسٍ مِنْ مَاءٍ فَجَعَلَ يَشْرَبُ
وَيَتَقَيَّأُ حَتَّى رَمَى بِهَا فَقِيلَ لَهُ يَرْحَمُكَ اللَّهُ كُلُّ
هَذَا مِنْ أَجْلِ هَذِهِ اللَّقْمَةِ فَقَالَ لَوْ لَمْ تَخْرُجْ إِلَّا مَعَ
نَفْسِي لَأَخْرَجْتُهَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ يَقُولُ كُلُّ جَسَدٍ نَبَتَ مِنْ سُحْتٍ فَالنَّارُ أَوْلَى
بِهِ فَخَشِيتُ أَنْ يَنْبُتَ شَيْءٌ مِنْ جَسَدِي مِنْ هَذِهِ
اللُّقْمَةِ

(الحسن بن سفيان، وأبو نعيم، والدينوري في المجالسة عن زيد بن أرقم)

(*Kâne li-ebî bekrin memlûkûn yagillü aleyhi*) Ebû Bekr-i Sıddîk RA'ın arasına kendisine hile yapan bir kölesi vardı. (*Feetâhü leyleten bi-taàmin*) Bir gece ona yemek getirdi. (*Fetenâvele minhü lukmaten*) Ebû Bekr-i Sıddîk RA da ondan bir lokma yedi.”

(*Fekàle lehü'l-memlûk*) “Kölesi ona dedi ki: (*Mâ leke, künte tes'elünî külle leyletin, ve lem tes'elni'l-leylete*) ‘Sana ne oluyor ki, her gece sorardın, bu gece sormadın?’

(*Kàle*) Dedi ki: (*Hammelenî alâ zâlike'l-cû'*) “Bu açlık bana yüklendi, bana unutturdu.’

Sonra kölesine sordu: (*Min eyne ci'te bi-hâzâ*) “Bu yemeği sen nereden getirdin?’

Yâni, bir lokma aldı, ondan sonra ‘Nereden getirdin bunu?’ diye sordu:

(*Kàle*) Kölesi dedi ki: (*Merartü bi-kavmin fi'l-câhiliyyeti, ferakaytü lehüm fevaadûnî*) “Cahiliyet zamanında, İslâm'dan önceki devrede bir kavme uğramıştım ve onlara muska yapmıştım. Onlar da bana bir şeyler vereceklerine dair söz vermişlerdi. (*Felemmâ en kâne'l-yevmü merartü bihim*) Bugün be n yine onlara uğradım. (*Feizâ ursün lehüm*) Onlar düğün yemeği yiyorlardı. (*Fea'tavnî*) Bunun üzerine bana bu yemeği verdiler.’ dedi.

Kötü bir cahiliyye âdetinden gelmiş bir şey olduğunu anlayınca, Hz. Ebû Bekir RA'ın canı sıkıldı. (*Kàle*) Dedi ki:

(Üffin leke) ‘Öf be sana! (*Kidte en tühlükenî*) Nerdeyse beni helâk edecektin, mahvedecektin!’ dedi, (*Feedhale yedehû fî halkihî, feceale yetekayyeu*) Elini ağzına soktu, çıkartmaya çalıştı, kismaya çalıştı. (*Ve cealet lâ tahrucû*) O da çıkmıyor bir türlü. Bir lokmacık yemiş, çıkmıyor.

(*Ve kîle lehû*) Ona dediler ki: (*Lâ tahrucu illâ bi’l-mâi*) ‘Böyle çıkmaz, ancak suyla çıkar. Su iç biraz dediler, başka türlü çıkmaz.’ (*Fedeà bi-assin min mâin*) Biraz su istedi. (*Feceale yeşrebu ve yetekayyeu*) Sonra su içti ve kustu, (*hattâ remâ bihâ*) nihayet bu yediği lokmayı dışarı attırdı.”

Bunu niye böyle uzun boylu size anlatıyorum? Ebû Bekr-i Sıddîk, Peygamber Efendimiz’dan sonra ümmetin efdâli, Allah şefaatine nâil etsin, bak bir haram lokma karşısındaki tavrına.

Bir nümune olsun diye yâni...

(*Fekîle lehû*) Orada bulunanlar ona dediler ki: (*Yerhamüke’llâh*) ‘Allah sana merhamet etsin! (*Küllü zâlike min ecli hâzihi’l-lokmati*) Yâni bütün bunların hepsi, bu kadar telaş bir lokmacık şey için mi?’

(*Kâle: Lev lem tahruc illâ mea nefsi, leahrectuhà*) ‘Ancak canımla beraber çıksaydı, başka türlü çıkacak olmasaydı, canımla bile onu çıkartırdım.’ dedi. Bak bu cümle çok önemli: (*Lev lem tahruc*) “Eğer çıkmaydı, (*illâ mea nefsi*) ancak canımla çıksaydı, başka türlü çıkmayacak olsaydı; yâni onu çıkartmaya çalışırken canım çıkacak olsaydı, (*leahrectuhà*) öyle olmak bahasına bile olsa onu çıkartırdım!”

(Semi'tu rasûlü'llah salla'llàhu aleyhi ve selem, yekûl) "Ben Rasûlüllah SAS'dan işittim ki, şöyle buyurmuştu:" diye şu had is -i şerifi söyledi:

كُلُّ جَسَدٍ نَبَتَ مِنْ سُحْتٍ فَالنَّارُ أُولَى بِهِ

(Küllü cesedin nebete min suhtin) "Her bir vücut ki, haramd an hâsıl olmuştur, teşekkül etmiştir; (fe'n-nâru evlâ bihî) ona cehennem ateşi yakışır." dedi.

(Fehaşîtü en yenbüte şey'ün min cesedî min hâzihi'l-lokmate) İşte bunun için, vücudumda bu lokmadan bir şey hasıl olmasından korktum."

Buyurun bakalım, yediğiniz lokmalara dikkat etmeyin bundan sonra...

Bu yolun aslı, esası, temeli... Bu yol dediğim ne? Has-hâlis, güzel müslümanlık, sâlih müslümanlık, tasavvuf, tarikat, iyi müslümanlık, ermişlik, evliyâlık yolu... Bunun esası nedir? Helâl lokmadır. Haram lokmayla, cehennemlik et üzerindeyken sen ne bekliyorsun? Ne olacak yâni? Gözünden perde açılacak, her şeyi göreceksin, havalarda uçacaksın, cenneti cehennemi müşahade edeceksin, bir sürü kitaplarda okuduğun kerametleri umuyorsun. Lokmandan ne haber? Ne yiyorsun, nereden kazanırsın, elinin emeğiyle mi geçinirsin, başkasının sırtından mı yersin, içersin; haram mı yersin, helâl mi yersin? Dikkat edeceksin!

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi helâl kazanıp, helâl rızıkla merzuk eylesin, helâl yiyen kimseler eylesin!

Birisini anlattılar bizim memleketin bir yerinde: Gidermiş tarlayı kendisi bellermiş; tohumu kendisi ekermiş, kendisi biçermiş, kendisi harmanı yaparmış, kendisi savururmuş, kendisi buğdayı alırmış taşırmış, kendisi öğütürmüş, kendisi yoğurur ekmek yaparmış; öyle yermiş. Yâni işin içine bir hayvanın emeğini bile sokmazmış. Biraz da *ifrad* ama hayvana sürdürmezmiş tarlayı, öküze... Eşegin sırtında buğday çuvalını taşımazmış; her şeyi kendisi yaparmış.

Titizlenenlerin titizliğine bak! Hiç olmazsa çalıştığın yerde parayı helal ettirmeye çalış, sahibiyle helâlleş, yaptığın işlere dikkat et, haram olmamasına gayret et, elinden geldiği kadar çalış.

e. Sadakanın Faydası

Bu hadis-i şerif de sadakayla ilgili, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:¹⁰

¹⁰ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.147, no:17371; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V III, s.104, no:3340; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.576, no:1517; Taberânî,

Mu'cemü'l-Kebîr, c.XV II, s.280, no:771; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.212, no:3348; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.177, no:7540; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.173; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.94, no:2431; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.300, no:1766; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.285, no:3316; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.94, no:103; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V I, s.362, no:16068; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.424, no:1360; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.286, no:4612; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.321, no:15604.

كُلُّ امْرِئٍ فِي ظِلِّ صَدَقَتِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ

(حم.ك. عن عقبه بن عامر)

RE. 341/14 (*Küllü'mriin fî zılli sadakatihî yevme'l-kıyâmete hattâ yukdà beyne'n-nâs.*)

(*Küllü'mriin fî zılli sadakatihî yevme'l-kıyâmeh*)

“Her bir kişi kıyamet gününde sadakasının gölgesindedir, (*hattâ yukdà beyne'n-nâs*) insanlar arasında hükmolununcaya kadar.”

Mâlûm, insanlar kalkacaklar kabirlerden, mahşer yerinde toplanacaklar. Çok bekleyecekler, çok uzun bekleyişler olacak, bekleyiş canlarına tak diyecek insanların. Terler çenelerine çıkacak. Ondan sonra peygamberleri dolaşacaklar,

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne siz buyurun söyleyin de, Allah-u Teâlâ Hazretleri hakkımızda hükmetsin; cennetlik olanlar cennete gitsin, cehennemlikler cehenneme...” diyecekler.

Çok zorlu bir bekleme olacak. Ondan sonra Allah-u Teâlâ Hazretleri kulları arasında hükmedecek... Binlerce yıl yâni, o bin sözü filan da bize bir şey ifade etmez de, bilmediğimiz uzun müddetler, böyle sıkıntılı bekleyişlerden sonra Allah-u Teâlâ Hazretleri hükmedecek kulları arasında; her bir kulun hesabı görülecek, inceden inceye, sarığın içindeki ipek teli dahi hesaplıyorlar dedim ya geçenlerde bir vesileyle bir fıkra anlattık.

Hadis âlimlerinden birisi ölmüş de rüyada görmüşler,

“—Ne yaptı Mevlâ sana?”

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri bana acıdı. Rasûlullah’ın hadis-i şeriflerini toplayayım diye diyar diyar gezmekten dolayı beni avf u mağfiret eyledi, cennetine soktu beni.” demiş,

Bak biz de hadis okuyoruz şimdi, bu hadisler öyle toplandı. Siz burada rahat dinliyorsunuz ya... Eskiden bir hadisi duymak için diyar diyar gezerdi bu âlimler. Allah cümlesinden razı olsun, bizi şefaatlerine nail etsin...

“—Yalnız!” demiş rüyada, “Çok ince bir hesap yapıyorlar burada. Çok zorlu bir hesap var, sarıgımın kumaşı içinde bir ibrişim tel varmış,” yâni ipek; haram ya, erkeğe haram ya... “İpek tel varmış, onu dahi mizanda hesapladılar.” diyor.

Rüya ama çok hoşuma gitti hesabın inceliğini... Kur’an-ı Kerîm’de de:

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

(الزلزال: ۷ - ۸)

(Femen ya’mel miskàle zerretin hayren yerah.
Ve men ya’mel miskàle zerretin şerren yerah)
[Kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse, onun mükâfatını görecektir. Kim de, zerre ağırlığınca bir kötülük işlerse, onun cezasını görecektir.]
(Zilzâl, 99/7-8) ayetleri var.

Miskàl-i zerreh, zerre ağırlığınca bir hayır veya şer; hepsi hesaba girecek diye bildiriyor. O rüya da ona uygun yani...

Şimdi insanlar arasında böyle ince hesap görülecek. Çok uzun... Sonra bahtiyarlar cennete gidecek, mücrimler cehenneme atılacak... O zaman o güneş yaklaştırılacak, insanların beynini kaynatacak. İnsanlar terlere gark olacaklar, korkuların çeşitleri içinde çok sıkıntılar çekecekler. Allah bizi hesabın, kıyametin sıkıntılarından korusun. Tabii nice bahtiyarlar var ki, Yasin Suresi'nde bildirildiği gibi:

هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِئُونَ

(يس: ۵۶)

(*Hüm ve ezvâcühüm fî zilâlin ale'l-erâiki müttekiûn*) [Onlar ve eşleri gölgeler altında tahtlara kurulurlar.] (Yâsin, 36/58)

Kimisi hesapsız girecek cennete... *Bi-gayr-i hisâb*, hiç hesap, kitap olmadan; dosdoğru cennete gidecek, sefâ sürecekler orada... Ötekiler hesap derdinde uğraşırken, hûrilerle, gılmanlarla, cennetin nimetleriyle safa sürecekler.

Hatta böyle *bi-gayr-i hisâb* cennete girecekler anlatılırken, Ükkâşetüb'nü Mihsân es-Sakafî isminde bir sahâbi var, mübarek, kalkıvermiş, coşmuş, içine bir şey gelmiş demiş ki:

“—Yâ Rasûlallah, dua et, ben de onlardan olayım!” demiş.

“—Sen de onlardansın!” demiş o zata, Allah şefaatine nail etsin!

Hesapsız girecekler var ama hesapta uzun bekleyişler de olacak. “Her kimse sadakasının gölgesi altında duracak o günde .” diyor. Allah yolunda sakada verenin sadakası gölge olacak başına, safa olacak yâni ona; orada istemez mi insan, şöyle çok güneşli bir yerde başın açık kalsa ne yaparsın, gölge aramaz mısın? Ben bile öğleyin bu tarafa doğru gelirken iki sokak aşağıdan, gölge kolladım hep, güneşten gitmeyim de gölgeden gideyim diye, orası biraz daha tatlı esiyor diye. Kıyamet gününde, o şiddetli ateşte, o sıcakta, o güneşin altında insanlar çok bunalacaklar, çok sıkıntı çekecekler bir kısım insanlar. Kimisi de sadakasının gölgesi altında olacak.

Bizim dinimiz, Kur’an-ı Kerîm incelenirse namaz kılmak, zekat vermek, yan yana böyle çok zikredilir. Hatta Gazalî Hazretleri diyor ki, ben baştan sonra hepsini o gözle incelemedim; ama “Hiçbir ayet-i kerîme yoktur ki içinde namaz zikredilsin, yanında namaz zikredilmesin...” diyor. Beraber zikrediliyor daima. Yâni ne demek bu, nasıl bir mânâ çıkıyor? Bizim dinimiz biraz para fedakârlığı dinidir. Öyle paraların üstüne tavuk gibi kuluçkaya yatmak değildir bizim dinimiz. Bizim dinimiz, paraları Allah yolunda sarf etmek dinidir.

Namazı kılıyor millet, paraya gelince;

“—Canımı al, malımı alma!” diyor. “Dokunma malıma!” diyor.

Ne yapacaksın? Varislere... Yâhu sen kendin hayr u hasenâtı yap, cenneti sen kazan! Varislerine

de verir Allah, sana veren Allah varislerini boş mu bırakır? Ben varislerden mal kaçırın demek istemiyorum; ama vazifeyi yapmaktan kaçınmayın!

İbn-i Mes'ud RA'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlüllah SAS bir keresinde şöyle sordu:¹¹

أَيُّكُمْ مَالٌ وَارِثِهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَالِهِ قَالُوا يَا
رَسُولَ اللَّهِ مَا مِنَّا أَحَدٌ إِلَّا مَالُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ قَالَ
فَإِنَّ مَالَهُ مَا قَدَّمَ وَمَالٌ وَارِثِهِ مَا أَخَّرَ

(خ.ن. عن ابن مسعود)

(Eyyüküm mâlü vârisihî ehabbü ileyhi min mâlihî) “Hanginiz, vârisinin malını kendi malından daha çok sever?”

(Kâlû) Dediler ki: (Yâ rasûla’llâh, mâ minnâ ehadün illâ mâlühû ehabbü ileyhi) “Ey Allah’ın Rasûlü, içimizde herkes kend i malını, vârisinin malından daha çok sever.” Yâni, “Niye biz başkasının malını sevmiş olalım, anlayamadık! Ne demek istiyorsunuz?” diye sordular.

² Buhârî, *Sahîh*, c.XX, s.72, no:5961; Neseî, *Sünen*, c.XI, s.380, no:3554; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.382, no:3626; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.205, no:3331; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.368, no:6301; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.99, no:6439; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.272, no:262; Tahavî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.IV, s.201, no:1428; Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.65, no:153; Şâşî, *Müsned*, c.II, s.386, no:771; Hünîd, *Zühd*, c.I, s.334, no:610; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.IV, s.129; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.352, no:16022; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.X, s.379, no:9871; RE. 177/9.

(Kâle) Bunun üzerine: (*Feinne mâlehû mâ kaddeme*) “Kişinin gerçek malı, önceden gönderdiğiidir. (*Ve mâlû vârisihî mâ ahhara*) Geriye koyduğu da, vârislerinin malıdır.”

Yâni, “Sizin hayr u hasenat yapmak için sarf ettiğiniz paralar kendinizindir. Biriktirip, harcamayıp da depo ettiğiniz mallar da mirasçının malıdır.” Hesabı sana, sefâsı ona...

Sen ölürsün, Allah iman selâmeti versin ama, “Gel bakalım!” derler, o malın hesabını sana sorarlar. O da orada yer... Ya sana teşekkür eder, ya etmez; bilmiyoruz. Teşekkür eden evlat vardır muhakkak, iyidir, hoştur ama...

Onun için, burada biraz vermeyi öğreneceğiz. Elimizi açmayı öğreneceğiz, vermenin zevkine ereceğiz. Fedakârlık öyle gö rülür. Yüz rekât namaz kılarsın camide, kolay... Ama hadi ver bakalım! Bir şey yok!

Asgarî haddi, zekâtı vermektir. Zekâtı vereceksin, hiç çırpınmak yok; gönül hoşluğu ile malının zekatının ayıracaksın! Senin değil o, fakirin hakkı o... Onu vereceksin! Ehlini bulmak için arayacaksın, araştırıp vereceksin onlara gönül hoşluğu ile...

Ondan sonra da elindeki parayı saçacaksın sağa sola, hayr u hasenât... Boynu bükük, mazlum, parasız pulsuz insan gördün mü, kesene davranacaksın! Çalışacaksın, cihada para harcayacaksın! Çoluk çocuğunu iyi yetiştirmek için, cihad için, müslümanların korunması, kollanması için para harcayacaksın!

Paraya gelince, orada belli oluyor insanın iyi müslüman, kötü müslüman olduğu...

Gönlümüzde dünya sevgisi kalmasın, mal sevgisi kalmasın! Mal ve dünyalık ahiretin kazanmak içindir. Depo etmek çok tehlikelidir. Yâni insan onu depo ettiği zaman, onun çok sıkıntıları olur. Ebû Zerr-i Gıfârî Hazretleri'nin başı çok kimselerle bu yüzden derde girmiş, çok söylemiş:

“—Biriktirmeyin, depolama yapmayın!” diye. Onlar da kızmışlar.

Siz de bize kızmayın! Biz böyle hadis-i şeriflerden Rasûlüllah'ın sözünü söylüyoruz. Biz de kusurlu olabiliriz ama, bu hadisi okuyunca söylemek zorundayız. Size söylüyoruz, siz de başınızın çaresine bakın! Biz de başımızın çaresine bakalım! Birbirimize de yardım edelim! Birbirimize hakkı söylemekte yardım edelim!

Bir paranın nereden geldiğine dikkat edelim. Bir para, sıcak bir paradır gelir, insanın hoşuna gider; ama geliş yerine çok dikkat edelim! Ondan sonra da mümkün mertebe hayra sarf edelim!

Rasûlüllah SAS Efendimiz yemin ediyor:¹²

¹² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.193, no:1674; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.159, no:849; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.187, no:1033; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.83, no:159; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.362, no:7043; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.5, no:771; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.131; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V III, s.366, no:2238; Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V I, s.575, no:16983; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.195, no:2254; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXII, s.275, no:35240.

(*Vellezî nefsü muhammedin bi-yedihî*)
“Muhammed’in nefsi elinde olan Allah’a yemin olsun ki, (*lâ yenkusu mâlün min sadakatin*) zekât vermekten, sadaka vermekten mal azalmaz!” Yâni, Allah daha fazlasını verir, daha da zenginleştirir, bereketini verir.

Rasûlüllah yemin ediyor! Sen ben değil, Rasûlüllah Efendimiz yemin ediyor.

Yine Peygamber SAS Efendimiz bildiriyor ki:¹³

مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ
فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلْفًا وَيَقُولُ
الْآخَرُ اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلَفًا

(خ.م. عن أبي هريرة)

¹³ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.522, *Zekât* 30/26, no:1374; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.700, *Zekât* 12/17, no:1010; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.423, no:10827; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.187, no:7605; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.375, no:9178; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.190; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.482, no:2498; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.51, no:6161; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla:

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V III, s.124, no:3333; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V,s.203, no:5083; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.396, no:10730; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.197, no:21769; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V III, s.121, no:3329; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.233, no:3412; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.100, no:207; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.604, no:8679; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.483, no:2499; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V I, s.573, no:16121; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:549; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIX, s.308, no:20829.

ME. 1079 (*Mâ min yevmin yusbihu'l-ibâdü fîhi illâ melekânî yenzilân*) “Allah’ın vazifelendirdiği iki melek vardır, insanların geçirdiği her sabah inerler. (*Feyekûlû ehadühümâ*) Birisi der ki: (*Allâhümme a’ti münfikan halefâ.*) ‘Yâ Rabbi cömertlik yapana verdiğinden fazlasını ihsan eyle, daha çoğalsın malı...’

(*Ve yekûlû'l-âhar*) “Diğeri de: (*A’llâhümme a’ti mümsiken telefâ.*) ‘Yâ Rabbi, cimrilik yapanın da malını telef et! Cimrilik yaptı malım azalmasın diye ama, sen onu azalt!’ diye dua eder.” Tabii, Allah da öyle yapar.

Sabahleyin yüz lira sadaka verirsin, akşam eline bin lira geçe r helâlinden... Görürsün yâni, yaparsan görürsün. Biraz böyle imtihanlıdır bu dünya. Biraz Allah-u Teâlâ Hazretleri yalancılarla, gerçekçileri; âşık-ı sâdıklarla, sahtekârları ayırmak için insanın tatlı şeylerini böyle damarına damarına basar, ister. Canını ister, malını ister; onu vermeye razı oldu mu; o âlemlerden müstağnidir, daha fazlasını ihsan eder. Kulunun yaptığını hiç karşılıksız bırakmaz.

Biraz vermeye alışacağız. Şurada şu caminin yanındaki yerlerden alın falan diye söyledik; ne olacaktı? Orada kadınlar şimdi oturuyorlar, bu vaazı onlar da dinliyorlar. Sen burada dinliyorsun, orada da kadınlar dinliyor. Kadınların ihtiyacı yok mu dinin ahkâmını öğrenmeye? Var... E bizim bu camide kadınlar nerede dinliyordu vaazı? Yok yer... Kadınlar hiç dinleyemiyordu, vaaz dinleyemiyordu.

“—Hadi şurada bir külüstür ev var, onu alalım!” filan dedik, Birisinden gitmiş arkadaşlarımız, borç para almış, iki yüz elli, üç yüz bin, beş yüz

bin neyse... Vadesi gelmiş, hala verememişler; nasıl üzüldüm, nasıl sinirlendim. Yâhu bize söyleseydiniz, arabamızı satar verirdik. Ne yapalım? İnsan bir yerden bir vad eli borç alır da, onu zamanında ödemez mi?

Allah yolunda hepimizin paraları verebilmemiz lâzım; ben de dâhil, siz de dâhil... Hiçbir fark yok aramızda...

Burada ilim öğrenilecek, bak dar geliyormuş şimdi, daha geniş yer istiyorlarmış. E muntazam bir şey olsa, salon olsa, pırıl pırıl, çiçek gibi, tertemiz; e kadınlar orada rahatça dinleseler, çocuklar bir köşede otursa, bir ayrı odacığı olsa, birkaç katı olsa...

Bak geçenlerde bir düğün yapıldı, oradan istifade edildi; hayır... Şu caminin kenarındaki şu evler, hepsi camiye ait olsa da caminin müştemilâtı olsa daha iyi değil mi?

Bunlar nasıl olur?

Senin benim yardımımıyla olacak. Hükümet, “İskenderp aşâ’nın alt tarafındaki evleri de camiye katın!” diye tahsisat mı ayıracak, yapamaz. Bin bir türlü işi var, buraya katiyen parayı ayırmaz.

Sen yapacaksın, ben yapacağım; ondan sonra âhirete gittiğimiz zaman yüzümüz gülecek. Burada ibadet edildikçe, Kur’an okundukça, *Mevlid* okundukça, hayır yapıldıkça, vaaz dinlendikçe sebep olanların, öldükleri halde defter-i âmâline sevap yazılmaya devam edecek. Böyle hayırları aramamız lâzım!

Ben sizden para istemiyorum ki hayrın yolunu gösteriyorum.

“—İşte hayır şurada, yapın...” diyorum veya başka hoca da öyle diyor.

Yapmak lazım!

Allah-u Teâlâ Hazretleri biraz fedakâr, cömert müslümanlar eylesin, cömertliği bize ihsan eylesin... Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlelerimizden, cümlemizden razı olsun. Birbirimizle iyi kardeşler eylesin... Kusurlarımızı birbirimize tatlı tatlı hatırlatmak, ama aramızı bozmamak suretiyle, birbirimize sevgimizi azaltmamak suretiyle bizi yekvücut numune bir cemaat eylesin...

Allah-u Teâlâ Hazretleri yolunda daim, zikrinde kâim etsin, sevdiği razı olduğu bir zümre eylesin... Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini, okuduğumuz hadisleri zihnimize yerleştirip onlara göre yaşamak nasip etsin... Böylece Peygamber Efendimiz'in sevgisine, şefaatine ermek; cennetine dâhil olmak nasip etsin... Cümlemizi sâlih kullarla beraber Peygamber Efendimiz'in *Livaü'l-Hamd*'i altında toplasın... Cemaliyle de müşerref eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

12. 09. 1982 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü